

והרי הנחש שהוא אחרי האשה, הוא עם הארץ. כי כשנכנסים המוחין בזעיר, אור דאבא נמשך אל פניו ליעקב, ואור דאימא אל האחור לרחל, והנה בפנים ששם אור דאבא, חכמתא דאבא תאיר פניו, ובאחור שהיא הנוקבא, שם אין חכמה, ולכן הנחש שהוא יונק מאור דאימא הוא עם הארץ. שהוא יונק מן הארץ העליונה שהיא בינה, כי אין שם חכמה.

רצה עוד לילך אחר הנוקבא, כי כבר יצא והלך לפני הזכר, ולכן לא רצה אליעזר לילך אחר הנשים, אלא ותלכנה הן אחריו ולא הוא אחריהם, כי הוא כבר היה יונק מן החכמה שבפנים, ולא היה עם הארץ, אמנם מנוח היה עם הארץ. ועיין בס' הכוונות.<sup>(ג)</sup>

### סימן כ"ה

#### ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה

ארז"ל<sup>(ס)</sup> זו הגר וכו'. סוד הענין הוא, שנשא אברהם את הגר ולבסוף לקח קטורה, סוד הענין הוא, כי כמו שאדה"ר לקח את חוה ראשונה, להוציא בה הקליפות והטומאה אשר היה בו, כן אברהם אע"ה לקח את הגר.<sup>(ע)</sup> לטהר את גופו בה, כדי שיצא יצחק זך בלי שמרים, ולא מבטן אחד כמו שיצא יעקב עם עשו. והטעם הוא, מפני שיצחק שמח בעשו שישלוט הוא בישראל ולא אחרים, ולכן ויאהב יצחק את עשו, על שהיה שולט על ישראל, ולא שיביאו אומה אחרת לשלוט עליהם. וא"ת אם כבר נתמתקה זוהמת אברהם בהגר, מהיכן יצאו בני קטורה אחר שנולד יצחק. ויש לומר, שבני קטורה הם גבורות נמתקות, מפני שעתידים להיות עבדים לישראל לעת"ל.

ענין בני קטורה היה, כדי להוליד הדינים תקיפין, אשר היה ראוי יצחק שהוא דין להוציאם. ומפני שיצחק היה תקיפא זדינא, והיה נחרב העולם אם היה מוציאם, לכן הוציאם אברהם, שלא יהיו כל כך קשים.

#### ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת

מתנת חסר ו' כתיב. מכאן סמכו רז"ל לדרוש<sup>(פ)</sup> שם הטומאה מסר להם. כי כיון שראוי להיות בו

וז"ס מ"ש (משלי כ"א ל') אין חכמה ואין תבונה נגד ה', כלומר, אין חכמה דאבא ואין תבונה שהיא מצד אימא, לאותו שהוא נגד ה', כלומר הנגדי של זעיר של הקדושה, והנגדי שלו הוא ס"מ והנחש, כידוע בדרושים. והנה עוג מלך הבשן הוא היה מבחינת נחש זה, ולכן כתיב ע"ג חסר, שהוא נגד ס"ג דאימא עם עשר אותיותיו, ואליעזר עבד אברהם, ארז"ל<sup>(מ)</sup> שהוא עוג, והוא כנען בן בנו של נח, והיה ארור ויצא מכלל ארור ונעשה ברוך, ולכן נאמר לו בא ברוך ה' וכו'. והכוונה, שהקדושה שנפלה שם בלועה בתוך הנחש הנאחז ברגלי הנוקבא, הוא היה בחינת אליעזר, והטומאה עצמה היה עוג, ולכן נאמר בו שיצא מכלל ארור, שהיה בלוע הקדושה ההיא בתוך הטומאה, ויצא מן האחור מתוך הטומאה, והלך אל הפנים, ונתדבק בחסדים, שהם בהפנים שהם טיפת הדכורא, ולכן היה עבד אברהם, שדבק באברהם שהם החסדים.

ולפי שהנחש יונק מאימא כדאמרן, ובאימא יש ה"פ ס"ג שעולים שט"ו, ועם הה' כוללים, הרי ש"ך דינין, ולכן נפלו בתוך הטומאה כל הש"ך. אמנם כי נשאר השני שרשים היותר עליונים שבכולם, שהם היותר ממותקים, נשאר ש"ח שנפלו למטה, כמנין אליעזר. והנה אליעזר היה תחילה אחורי הנוקבא, בלוע בתוך הטומאה שהיא בחינת עוג, ועכשיו שיצא משם מכלל ארור, לא

(מ) מד"ר פרשת חיי שרה.

(נ) שער הכוונות ענין ברכת השחר ד"ה ועתה נבאר כונת.

שער המצות פרשת עקב דף ק"ג ד"ה ונחזור.

(ס) מד"ר חיי שרה פרשה ס"א.

(ע) עיין לעיל פ' בראשית בפסוק ויאמר ה' אלקים.

(פ) סנהדרין צ"א.